EUROOPA
KOMISJON

Brüssel, 17.6.2025
COM(2025) 314 final

KOMISJONI ARUANNE

EUROOPA PARLAMENDILE, NÕUKOGULE JA KONTROLLIKOJALE
Aastaaruanne eelarve täitmisele heakskiidu andmise eest vastutavale institutsioonile 2024. aasta siseauditite kohta

{SWD(2025) 159 final}

Sisukord

1.ARUANDE EESMÄRK JA ULATUS 2

2.SISEAUDITI TALITUSE MISSIOON: ARUANDEKOHUSTUSE TÄITMINE, SÕLTUMATUS JA OBJEKTIIVSUS 2

3.AUDITITÖÖ ÜLEVAADE 3

3.1. 2024. aasta auditikava täitmine 3

3.2. Statistilised andmed siseauditi talituse soovituste kohta 4

4.2024. AASTAL TEHTUD AUDITITÖÖ TULEMUSED 7

4.1. Tulemusauditite üldised tulemused 7

4.1.1. Finantsprotsessid 7

4.1.2. Tegevusprotsessid 9

4.1.3. Tugiprotsessid 9

4.2. Siseauditi talituse piiratud järeldused 10

4.3. Üldine järeldus komisjoni finantsjuhtimise kohta 10

5.KONSULTEERIMINE KOMISJONI FINANTSRIKKUMISTE UURIMISE ERITOIMKONNAGA 11

1. Aruande eesmärk ja ulatus

Aruandega teavitatakse Euroopa Parlamenti ja nõukogu **Euroopa Komisjoni siseauditi talituse poolt komisjoni peadirektoraatides, talitustes ja rakendusametites 2024. aastal tehtud siseaudititest** ([1]). See on eelarve täitmisele heakskiidu andmise menetluse osa. See sisaldab järgmist: i) kokkuvõte tehtud siseauditite arvust ja tüübist; ii) peamiste esitatud soovituste kokkuvõttev aruanne ja iii) nende soovituste alusel võetud meetmed. Finantsmääruse ([2]) artikli 118 lõike 8 ja artikli 253 kohaselt esitab komisjon aruande Euroopa Parlamendile ja nõukogule. See aruanne põhineb aruandel, mille on koostanud komisjoni siseaudiitor finantsmääruse artikli 118 lõike 4 kohaselt ning milles käsitletakse siseauditi talituse 2024. aastal lõpetatud auditeid ja valminud ülesannete aruandeid ([3]).

Lisaks, nagu on nõutud finantsmääruse artikli 118 lõikes 5, keskendutakse aruandes usaldusväärse finantsjuhtimise ja tulemuslikkuse põhimõtete üldisele järgimisele, esitades üldised tulemused tulemuslikkuse kohta ja üldise järelduse finantsjuhtimise kohta (4. jagu) ([4]).

2. Siseauditi talituse missioon: aruandekohustuse täitmine, sõltumatus ja objektiivsus

Siseauditi talituse missioon on tõhustada ja kaitsta organisatsioonilist väärtust, pakkudes komisjonile riskipõhiseid ja objektiivseid usaldatavustasemeid, nõuandeid, tähelepanekuid ja prognoose. Selleks teeb siseauditi talitus osana oma auditikavast järgmist:

- viib läbi toimingute, tegevuste ja finantstehingute juhtimis-, riskijuhtimis- ja kontrolliprotsesside tulemuslikkuse sõltumatu hindamise (edaspidi „kindlust andvad teenused“) ning
- pakub nõustamist, tähelepanekuid ja prognoose („muud kui kindlust andvad teenused“).

Kindlust andvate teenuste osutamise eesmärk on kinnitada või kontrollida, et

a. riske tuvastatakse, hinnatakse ja juhitakse asjakohaselt ja pidevalt;

b. oluline finants-, juhtimis- ja tegevusteave on täpne, usaldusväärne ja õigeaegne;

c. järgitakse komisjoni poliitikat, menetlusi ning kohaldatavaid õigusnorme ja eeskirju;

d. komisjoni eesmärgid saavutatakse tulemuslikult ja tõhusalt ning

e. kogu komisjonis edendatakse kvaliteetsete kontrolliprotsesside arendamist ja säilitamist.

Siseauditi talituse töö sõltumatus on sätestatud finantsmääruses ja komisjoni vastuvõetud **ametijuhendis** ([5]). Nimetatud juhendis on sätestatud, et objektiivsuse tagamiseks ja huvide konfliktide vältimiseks peavad tema juhtkond ja audiitorid säilitama oma sõltumatuse seoses kontrollitavate tegevuste ja toimingutega. Kui nende objektiivsus on faktiliselt või näiliselt kahjustatud, siis tuleb avaldada selle kahjustuse

([1]) Aruanne ei hõlma Euroopa rahutagamisrahastut, Euroopa detsentraliseeritud asutusi, Euroopa välisteenistust ega muid siseauditi talituse auditeeritud sõltumatuid organeid, mida käsitletakse eraldi aastaaruannetes.

([2]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. septembri 2024. aasta määrus (EL, Euratom) 2024/2509, millega asendatakse määrus (EL, Euratom) 2018/1046 (artikkel 247)

([3]) Selles aruandes kajastatakse auditiaruandeid, mis on valminud 1. veebruarist 2024 kuni 31. jaanuarini 2025, välja arvatud finantsstabiilsuse, finantsteenuste ja kapitaliturgude liidu peadirektoraadi personalijuhtimise audit, mille lõplik auditiaruanne esitati 10. märtsil 2025 ja mis on erandkorras lisatud 2024. aasta siseauditi aruandesse.

([4]) Siseauditi talituse pakutava usaldatavustaseme kokkuvõte avaldatakse paralleelselt käesoleva aruandega ELi eelarve iga-aastases haldus- ja tulemusaruandes.

([5]) 28. novembri 2022. aasta teatis komisjonile „Euroopa Komisjoni siseauditi talituse ametijuhend“ (C(2022)8450 final).

üksikasjad. Kui siseaudiitor peab seda vajalikuks, võib ta pöörduda otse komisjoni presidendi ja/või volinike kolleegiumi poole.

Siseauditi talitus lähtub oma töös finantsmäärusest, siseauditi kutsetegevuse rahvusvahelistest standarditest ([6]) ja Siseaudiitorite Instituudi eetikakoodeksist.

Finantsmääruse artikli 123 kohaselt asutatud auditi järelevalvekomitee ülesanne on tagada siseauditi talituse sõltumatus, jälgida siseauditi töö kvaliteeti ning tagada, et komisjoni talitused, selle rakendusametid ja muud organid võtavad soovitusi arvesse ja järgivad neid. Siseauditi talitus i) esitab aruandeid audititest tulenevate oluliste probleemide ja auditeeritud protsesside võimalike paranduste kohta; ii) esitab iga-aastase üldjärelduse finantsjuhtimise olukorra kohta komisjonis ning iii) esitab (vähemalt kord aastas) aruande oma missiooni ja tulemuslikkuse kohta, nagu tema asjaomase aasta auditikavas on kirjeldatud. Aruandes käsitletakse olulisi riskipositsioone, kontrolliküsimusi, institutsiooni üldjuhtimist ja muid teemasid.

Auditi järelevalvekomitee aitab volinike kolleegiumil täita oma aluslepingutest, finantsmäärusest ja muudest õigusaktidest tulenevaid kohustusi. Selleks teeb ta järgmist: i) tagab siseauditi talituse sõltumatuse; ii) jälgib siseauditi töö kvaliteeti; iii) tagab, et komisjoni talitused võtavad sise- ja välisauditi soovitusi nõuetekohaselt arvesse, ning iv) tagab, et nende soovituste puhul võetakse asjakohaseid järelmeetmeid. Sel viisil aitab auditi järelevalvekomitee komisjonil suurendada tulemuslikkust ja tõhusust oma eesmärkide saavutamisel. Ta hõlbustab ka volinike kolleegiumi järelevalvet komisjoni juhtimise, riskijuhtimise ja sisekontrolli tavade üle ([7]).

Siseauditi talitus ei auditeeri liikmesriikide süsteeme, mille abil kontrollitakse ELi eraldatud rahalisi vahendeid. Sellised auditid hõlmavad individuaalsete toetusesaajate tasandit ning neid teevad liikmesriikide siseaudiitorid, riiklikud auditiasutused, komisjoni muud peadirektoraadid ja Euroopa Kontrollikoda. Küll aga auditeerib siseauditi talitus meetmeid, mille on võtnud komisjon, et teha järelevalvet i) liikmesriikide asutuste ja ii) muude organite üle, kes vastutavad ELi rahaliste vahendite väljamaksete eest, ja neid auditeerida. Finantsmääruse artikli 118 lõike 2 kohaselt on siseauditi talitusel täielik ja piiramatu juurdepääs kogu teabele, mis on vajalik tema ülesannete täitmiseks, vajaduse korral ka kohapeal, sealhulgas liikmesriikides ja kolmandates riikides.

3. Audititöö ülevaade

3.1. 2024. aasta auditikava täitmine

Siseauditi talitus täitis 2024. aasta auditikava olukorras, kus kasvas surve mõne komisjoni peadirektoraadi ressurssidele ning esines Venemaa Ukraina-vastase agressioonisõja ja muude uute geopoliitiliste kriisidega seotud ulatuslikumaid probleeme. Tähtpäevaks, st 31. jaanuariks 2025 oli siseauditi talitus komisjoni peadirektoraatides ja talitustes **täitnud** ([8]) kokku **26 ülesannet** (auditid, piiratud kontrollid jm) ([9]). See tähendab, et ajakohastatud 2024. aasta auditikava oli täidetud 93 % ulatuses. Lisaks valmis üks auditiaruanne 2025. aasta märtsis ja see lisatakse erandkorras 2024. aasta siseauditi aastaaruandesse ([10]).

Kooskõlas oma ametijuhendi ja rahvusvaheliste auditistandarditega kavandab siseauditi talitus oma audititöö riskihindamise ja suutlikkuse analüüsi põhjal. Eesmärk on koostada auditikava, mis hõlmab suurima riskiga

([6]) Ülemaailmsed siseauditi standardid jõustusid 9. jaanuaril 2025. Ülemaailmsete siseauditi standarditega asendatakse Siseaudiitorite Instituudi 2017. aasta rahvusvaheline kutsepraktika raamistik, mida kohaldati 2024. aastal.

(7) Vt täpsemalt 27. veebruari 2020. aasta teatis komisjonile „Euroopa Komisjoni auditi järelevalvekomitee ametijuhend“ (C(2020) 1165 final)

(8) Mitut üksust hõlmav audit välistegevuse valdkonna pettusevastaste strateegiate kohta loetakse lõpetatuks, kuigi auditiga hõlmatud neljast komisjoni talitusest ühe kohta (rahvusvahelise partnerluse peadirektoraat) ei olnud esitatud auditi lõpparuannet tähtpäevaks, milleks oli 31. jaanuar 2025. See aruanne lisatakse eeldatavasti 2025. aasta siseauditi aastaaruandesse.

([9]) Siseauditi talitus auditeerib kokku 50 komisjoni struktuuriüksust (osakonda). Neist mõne kohta esitati 2024. aastal rohkem kui üks lõplik auditiaruanne või kontrolliaruanne. Käesolevale aruandele lisatud komisjoni talituste töödokument sisaldab täpsemat ülevaadet üksustest, mille kohta esitati lõplik auditiaruanne või kontrolliaruanne.

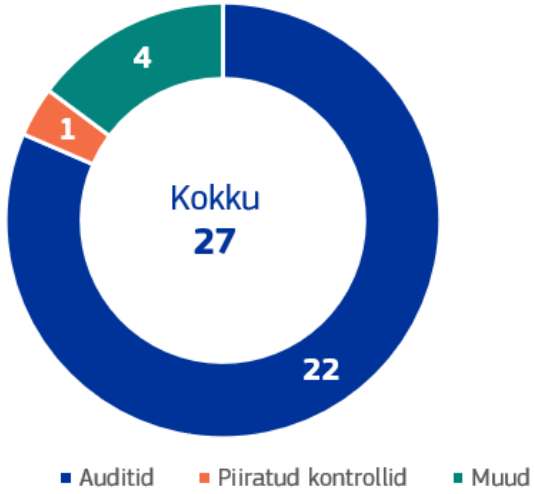
([10]) Finantsstabiilsuse, finantsteenuste ja kapitaliturgude liidu peadirektoraadi personalijuhtimise audit, mille aruande projekt avaldati 19. detsembril 2024 ja mille lõplik auditiaruanne esitati 10. märtsil 2025.

valdkondi, suurendades seega selle lisaväärtust, ja mis aitab tagada parima ressursikasutuse ning auditikava tõhusa ja tulemusliku rakendamise. Siseauditi talitus kontrollib regulaarselt auditikava rakendamist ja vajaduse korral kohandab kava.

Siseauditi talitus võttis **56 varasema auditiülesande suhtes järelmeetmeid**, et kontrollida soovituste täitmist, ning esitas asjaomastele peadirektoraatidele ja talitustele 75 ([11]) järelmärkust. Selle tulemusel lõpetati 21 ülesannet ([12]). Siseauditi talitus järeldas, et kõik soovitused täideti tulemuslikult, kuigi tähtpäeva seisuga oli täitmisel veel 35 soovitust.

Järgmistel joonistel on esitatud tähtpäevaks, st 31. jaanuariks 2025 täidetud ülesannete **koguarv ja jaotus tüüpide kaupa**.

Ülesannete arv tüübi järgi



Allikas: Euroopa Komisjon.

2024. aastal esitas siseauditi talitus **43 aruannet** (lõplikud auditiaruanded ja tähelepanekuid sisaldavad märkused). **Aruannete arv** on suurem kui ülesannete arv, sest mõne mitut auditeeritavat hõlmava ülesande puhul ([13]) koostas siseauditi talitus mitu aruannet auditiga hõlmatud eri auditeeritavate kohta. 2024. aastal tegi ta seitse mitut peadirektoraati või mitut üksust hõlmavat auditit (ja esitas seoses nende auditite tega 21 lõplikku auditiaruannet).

3.2. Statistilised andmed siseauditi talituse soovituste kohta

2024. AASTAL ESITATUD SOOVITUSED ([14])

([11]) Mõne auditiülesande suhtes võeti järelmeetmeid rohkem kui korra ja mõni järelmärkus hõlmas rohkem kui üht auditiülesannet.

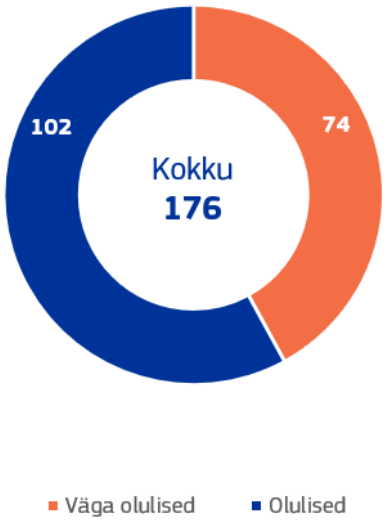
([12]) Pärast järelmeetmeid lõpetatud auditite loetelu on esitatud komisjoni talituste töödokumendi punktis 2.2.

([13]) Need on auditid, mis hõlmavad mitut komisjoni peadirektoraati ja/või talitust (mitut peadirektoraati hõlmavad auditid), või auditid, mis tehakse komisjoni peadirektoraatides/talitustes ja detsentraliseeritud asutustes või muudes sõltumatutes organites (mitut üksust hõlmavad auditid).

([14]) Sealhulgas neli soovitust (üks väga oluline ja kolm olulist) finantsstabiilsuse, finantsteenuste ja kapitaliturgude liidu peadirektoraadi personalijuhtimise auditist, mis viidi lõpule 10. märtsil 2025. Seda auditit ja selle soovitusi ei lisatud siiski auditi järelevalvekomiteele esitatud 2024. aasta lõplikusse ülevaatearuandesse.

Siseauditi talitus andis oma 2024. aasta audititöö põhjal **176 soovitust**. Nagu allpool näidatud, olid 58 % neist hinnangu kohaselt olulised ja 42 % väga olulised, kusjuures kriitilise tähtsusega soovitusi ei olnud. Kõigi (osaliselt) heakskiidetud soovituste kohta koostasid auditeeritavad tegevuskavad.

Soovituste arv hinnangu järgi



Allikas: Euroopa Komisjon, siseauditi talitus.

2024. aastal kiitsid auditeeritavad heaks **174 soovitust** ja osaliselt heaks kaks soovitust**.** Kõigi (osaliselt heakskiidetud) soovituste kohta koostasid auditeeritavad tegevuskavad. Need esitati siseauditi talitusele, kes hindas need seejärel rahuldavaks või nõudis tegevuskava läbivaatamist.

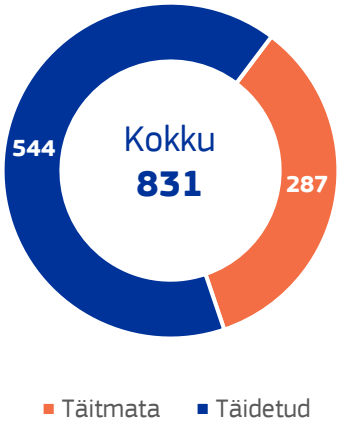
AASTATEL 2020–2024 ESITATUD SOOVITUSED ([15])

Siseauditi talitus koostas auditi järelevalvekomiteele põhjaliku ülevaate järelmeetmetest seoses nende soovitustega, mille täitmisega oli üle kuue kuu hilinetud. See ülevaade oli adresseeritud auditi järelevalvekomiteele.

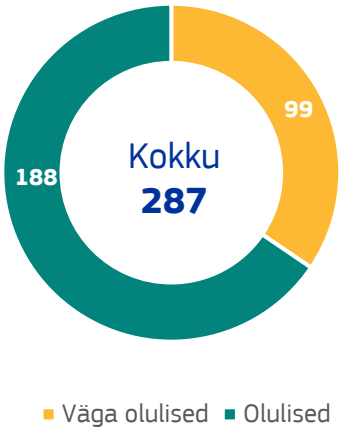
([15]) Välja arvatud neli soovitust, mis on esitatud pärast tähtpäeva (31. jaanuar 2025), nagu on selgitatud eelmises joonealuses märkuses.

Nagu allpool näidatud, oli auditeeritavate hinnangul 31. jaanuariks 2025, st tähtpäeva seisuga täidetud 544 soovitust (65 %) kõigist 831st (osaliselt) heakskiidetud soovitusest, ([16]) mis siseauditi talitus oli 2020.–2024. aastal andnud ([17]). Järelikult on 287 soovitust (35 %) veel täitmata.

2020.–2024. aastatel esitatud heakskiidetud soovituste arv seisu järgi (auditeeritavate hinnangu alusel)



Täitmata soovituste arv hinnangu järgi



Allikas: Euroopa Komisjon, siseauditi talitus.

Hinnangu kohaselt ei olnud 287st tähtpäeva seisuga täitmata soovitusest ükski kriitilise tähtsusega, 99 (34 %) olid väga olulised ja 188 (66 %) olulised.

Täitmata soovitustest **71 olid hilinenud** (neid ei olnud algul kokku lepitud kuupäevaks täidetud). Need hilinenud soovitused moodustavad (osaliselt) heakskiidetud soovitustest 8,5 %. Hilinenud soovitustest on kuus väga olulist soovitust hilinenud pikalt (st on rohkem kui kuus kuud pärast esialgset rakendamiskuupäeva endiselt täitmata). See on rohkem kui eelmisel aastal esitatud kolm soovitust, kuid annab siiski tunnistust siseauditi talituse rangetest järelevalvemeetmetest oma soovituste täitmise hindamisel. Need väga olulised pikalt hilinenud soovitused moodustavad 0,7 % ajavahemikul 2020–2024 (osaliselt) heakskiidetud soovituste koguarvust (eelmisel aruandeperioodil oli see 0,4 %). Enne 2020. aastat esitatud väga olulisi pikalt hilinenud soovitusi ei ole.

([16]) 2020.–2024. aastal esitatud 831 soovitusest kiideti täielikult heaks 823, neli kiideti heaks osaliselt ja neli lükati tagasi.

([17]) Joonisel on näha hinnangud soovitustele tähtpäeva seisuga. Need võivad erineda esialgses auditiaruandes esitatud hinnangutest, sest siseauditi talitus võib järelauditi käigus jõuda järeldusele, et auditeeritava võetud meetmed maandasid osaliselt algselt tuvastatud riske ja seepärast liigitati soovitus vähem oluliseks.

Hilinenud soovituste hilinemisaeg hinnangu järgi

(Aastatel 2020–2024 esitatud)



Allikas: Euroopa Komisjon, siseauditi talitus.

Üldiselt peab siseauditi talitus oma soovituste rakendamist rahuldavaks ja võrreldavaks eelmiste aruandeperioodidega. Selline hetkeolukord osutab asjaolule, et komisjoni talitused on kriitilise tähtsusega ja väga oluliste soovituste rakendamisel hoolsad, maandades seega siseauditi talituse esiletoodud riske.

Käesolevale aruandele lisatud komisjoni talituste töödokumendi 3. osas on esitatud nende väga oluliste ja pikalt hilinenud soovituste kokkuvõte.

4. 2024. aastal tehtud audititöö tulemused

4.1. Tulemusauditite üldised tulemused

Toetamaks komisjoni tulemuspõhist töökultuuri ja rõhuasetust kulutõhususele, viis siseauditi talitus lõpule 23 tulemuslikkusele keskenduvat ülesannet. Ligikaudu 80 % nende ülesannete puhul tuvastas siseauditi talitus auditeeritud valdkondades või protsessides suuri jääkriske, mille põhjal esitati väga olulisi soovitusi. Täheldati mitmesuguseid tugevaid omadusi ja häid tavasid (täpsema ülevaate saamiseks vt komisjoni talituste töödokumendi 1. jagu).

Kooskõlas oma metoodika ja parimate tavadega auditeerib siseauditi talitus tulemuslikkust kaudselt. Ta hindab komisjoni peadirektoraatide ja talituste tulemuslikkust poliitika, programmide ja meetmete rakendamisel, võttes arvesse nendega seotud riske. Selle lähenemisviisiga soovib ta tagada, et peadirektoraadid ja talitused on välja töötanud kindlad tulemusraamistikud, asjakohased tulemuste mõõtmise vahendid ja kõikehõlmavad järelevalvesüsteemid.

Järgmistes punktides on kirjeldatud siseauditi talituse järeldusi tulemuslikkuse eri aspektide kohta, mida ta on 2024. aasta auditites hinnanud ([18]).

([18]) Kokku viis siseauditi talitus läbi 23 tulemuslikkusele keskenduvat auditiülesannet (20 tulemus- ja kõikehõlmavat auditit) või mõnda tulemuslikkuse aspekti hõlmavat ülesannet (kaks IT-auditit ja üks IT piiratud kontroll). Täpsema ülevaate saamiseks vt komisjoni talituste töödokument.

4.1.1. Finantsprotsessid

Enamik siseauditi talituse auditeid hõlmas volinike kolleegiumile ning peadirektoraatidele ja talitustele kindluse andmist finantsjuhtimise sisekontrollimehhanismide tõhusa ja tulemusliku rakendamise suhtes (vt ka üldine järeldus finantsjuhtimise kohta osas 4.3).

Nelja järgmise auditi käigus ei tuvastatud kontrollisüsteemides **kriitilise tähtsusega või väga olulisi puudusi**: 1) välistegevuse valdkonna pettusevastaste strateegiate audit; 2) programmi „Horisont 2020“ toetuste haldamise IV etapi audit Euroopa Teadusnõukogu Rakendusametis; 3) Euroopa Hariduse ja Kultuuri Rakendusameti taotluste hindamise ekspertide juhtimise tulemuslikkuse audit ning 4) hangete audit suulise tõlke peadirektoraadis.

Ülejäänud üheksa auditi käigus selgus, et **on vaja teha parandusi,** ja esitati mitu väga olulist soovitust ([19]).

Põllumajanduse ja maaelu arengu peadirektoraat on teinud edusamme seoses valmisolekuga töötada uue ühise põllumajanduspoliitika strateegiakavade raames välja kindluse loomise mudel. Siiski jäid alles mitmed elemendid, mis tuleb veel välja töötada tagamaks, et kehtestatud kontrolliraamistik on piisavalt tugev, et tagada kindlus, et ühise põllumajanduspoliitika kulutuste rakendamine uue rakendamismudeli alusel toimub kooskõlas ühise põllumajanduspoliitika õigusraamistikuga.

Regionaal- ja linnapoliitika peadirektoraat, tööhõive, sotsiaalküsimuste ja sotsiaalse kaasatuse peadirektoraat ning merendus- ja kalandusasjade peadirektoraat on üldiselt töötanud välja asjakohased kindlust loovad protsessid eelarve jagatud täitmise raames rakendatavate fondide jaoks, et maandada peamisi riske ja käsitleda programmitöö perioodi 2021–2027 õigusaktides kehtestatud peamisi uusi elemente. Peadirektoraatide ühtse auditi strateegiat tuleb siiski ajakohastada, kuna teatavad elemendid ei olnud piisavalt selged või ei ole need programmitöö perioodi praeguses etapis piisavalt välja töötatud. Regionaal- ja linnapoliitika peadirektoraat rakendab eelarve jagatud ja kaudse täitmise raames ka ELi solidaarsusfondi. Osakond on kehtestanud fondi haldamiseks kontrolliprotsessid, kuid fondi ülesehitust ja tõhusat juhtimist on vaja veelgi parandada.

Majandus- ja rahandusküsimuste peadirektoraat kavandas Marco finantsabi toimingute ettevalmistamise etapi juhtimisprotsessid asjakohaselt ning rakendas neid tõhusalt ja tulemuslikult. Siiski on vaja parandada veelgi riskijuhtimis- ja kontrolliprotsesside kavandamist ning tõhusat ja tulemuslikku rakendamist ning tundliku salastamata teabe märgistamist ja kaitsmist.

Kaudse eelarve täitmise puhul leiti auditis ühise julgeoleku- ja kaitsepoliitika tsiviilmissioonide finantsjuhtimise kontrolli kohta, mida rakendas välispoliitika vahendite talitus, et kuigi talitus on kavandanud missioonide eripäradele kohandatud kontrolliraamistiku ja seda rakendanud, tuleb selle ülesehitust veelgi parandada, mis mõjutab selle tõhusat rakendamist.

Kuigi **rahvusvahelise partnerluse peadirektoraat** on kehtestanud kontrollisüsteemi, mis hõlmab suuniseid, vorme, kontrollnimekirju ja koolitust, et toetada koos partnerriikidega toimuva kaudse eelarve täitmise raames toetuste andmise ja lepingute sõlmimise protsesside rakendamist ning sellega seotud ELi delegatsioonide teostatavaid eelkontrolle, tuleb nende ülesehitust veelgi parandada, et tagada eeskirjade järgimine ning nende tulemuslik ja tõhus rakendamine.

Kuigi **teadusuuringute ja innovatsiooni peadirektoraat** on teinud suuri investeeringuid, et töötada välja asjakohane ja uuenduslik programmi „Euroopa horisont“ kontrollistrateegia eesmärgiga tagada programmi seaduslik ja korrapärane rakendamine ning usaldusväärne finantsjuhtimine, on vaja kontrollistrateegia põhikomponente veelgi parandada, et saavutada täielikult pikaajaline eesmärk: et veamäär jääks alla programmi „Euroopa horisont“ 2 % olulisuse läve.

Euroopa Kliima, Taristu ja Keskkonna Rakendusamet on üks viiest programmi „Euroopa horisont“ rakendavast rakendusametist. Kuigi amet on kavandanud ja kehtestanud programmi „Euroopa horisont“

([19]) 2024. aastal esitatud 74st väga olulisest soovitusest 19 (26 %).

toetuste haldamise protsesside asjakohased kontrollid, on vaja huvide konfliktide haldamise ja hindamise protsesse veelgi parandada, mis võib kahjustada rakendamise tulemuslikkust ja tõhusust.

Merendus- ja kalandusasjade peadirektoraadi otsese eelarve täitmise raames tehtud kulutuste **kindlustandva tegevuse auditis** leiti, et kuigi osakond on kavandanud ja rakendanud asjakohaselt oma kindlustandvaid protsesse seoses otsese eelarve täitmise raames tehtavate kulutustega, on säästva kalapüügi partnerluslepingute ülesehitust ja rahalist rakendamist vaja veelgi parandada.

4.1.2. Tegevusprotsessid

Siseauditi talitus viis läbi **kolm auditit, milles keskenduti konkreetsetele programmidele või vahenditele**. **Ühtse turu programmi** audit andis positiivseid tulemusi, ilma et oleks tuvastatud kriitilisi või väga olulisi puudusi.

ELi heitkogustega kauplemise süsteemi rakendamise ja järelevalve audit ning **uue tuumarajatiste dekomissioneerimise** ning jäätmekäitluse programmi **audit** Teadusuuringute Ühiskeskuses tõi kaasa vastavalt kümme ja neli väga olulist soovitust. ELi heitkogustega kauplemise süsteemi auditi kohaselt toimivad ELi heitkogustega kauplemise süsteemi enampakkumiste haldamise protsessid hästi, kuid kliimameetmete peadirektoraadi muude ELi heitkogustega kauplemise süsteemi rakendamise ja järelevalve protsesside kavandamist ja tõhusat rakendamist on vaja veelgi parandada. Tuumarajatiste dekomissioneerimise ja jäätmekäitluse programmi puhul on vaja juhtimis-, haldus- ja kontrollisüsteeme veelgi parandada, et tagada programmi kestlik, tõhus ja tulemuslik rakendamine kõigi Teadusuuringute Ühiskeskuse tuumaobjektide juures.

4.1.3. Tugiprotsessid

Personalijuhtimine

Komisjonil palutakse saavutada rohkem tulemusi, ilma et tal oleks võimalik suurendada oma kogutööjõudu, kuna töötajate arv on stabiilne. Sellest tulenevalt ei saa üha rohkem komisjoni talitusi taotletud suuremat arvu töötajaid, mis toob kaasa suure surve ressurssidele ning millest komisjon on teatanud kui valdkondadevahelisest kriitilisest riskist. Sellega seoses tegi siseauditi talitus kolm auditit, et hinnata komisjoni personalijuhtimise eri aspekte.

Auditis komisjoni personalivajaduste hindamise kohta institutsiooni tasandil jõuti järeldusele, et praegused personalivajaduste hindamise protsessid õigusloome ja eelarve kontekstis on edenenud, kuid vajavad olulisi parandusi. Kindlaks on tehtud kaks põhiküsimust: 1) kesksete talituste toetus personalivajaduste hindamiseks kohaliku osakonna tasandil ning 2) kesksete talituste teostatav personalivajaduste kvaliteedikontroll. Nende küsimustega tegelemine on väga oluline, et tagada komisjoni piiratud ressursside parim kasutamine ning täita tema peamisi prioriteete ja kohustusi.

Mitut üksust hõlmavas auditis personalijaotuse kohta ELi delegatsioonides jõuti järeldusele, et komisjoni protsess personali jaotamiseks ELi delegatsioonides oli eeskirjadega kooskõlas, kuid selle ülesehitust ning tulemuslikku ja tõhusat rakendamist on vaja parandada, et saavutada eesmärk anda üldine ülevaade ELi delegatsiooni töökoormusest.

Üksiku osakonna tasandil jõuti finantsstabiilsuse, finantsteenuste ja kapitaliturgude liidu peadirektoraadi personalijuhtimise auditis järeldusele, et kuigi osakond on kehtestanud oma personali haldamiseks asjakohase sisesüsteemi, on vaja veelgi parandada osakonna personali strateegilise raamistiku ülesehitust, mis võib mõjutada selle tulemuslikku ja tõhusat rakendamist.

IT-juhtimine

Mitut peadirektoraati hõlmava IT-turvalisuse riskijuhtimise auditi käigus, mis hõlmas nii institutsiooni kui ka üksuste tasandit, leiti, et kuigi komisjon on kooskõlas komisjoni IT-turvalisuse raamistikuga töötanud välja asjakohase IT-turvalisuse riskijuhtimise raamistiku ja protsessid, on vaja veelgi parandada protsesside tulemuslikku ja tõhusat rakendamist järgmistes valdkondades: 1) IT-turvalisuse riskijuhtimise metoodika ja

sellega seotud vahendid; 2) riski aktsepteerimise kriteeriumid; 3) riskihindamise tulemuste järelevalve ja aruandlus ning 4) IT-turvalisuse teabe täielikkus ja täpsus. Parandamist vajavad valdkonnad tehti kindlaks nii komisjoni kui ka detsentraliseeritud tasandil.

SUMMA ([20]) piiratud kontrollis keskenduti käimasoleva tegevuse ettevalmistamisel kontrollidele, mille eelarve peadirektoraat on kehtestanud, et maandada komisjoni keskse raamatupidamis-, eelarve- ja sularahasüsteemi üleminekuga seotud peamisi riske. Piiratud kontrolli ajal olid endiselt olemas väga olulised parandamist vajavad valdkonnad. Lisaks tehti kindlaks täiendavad parandamist vajavad valdkonnad, mis võivad mõjutada süsteemi edaspidist tõhusat ja tulemuslikku reaalset kasutamist.

Muud tugiprotsessid

IT rahastamise raamistiku auditis jõuti järeldusele, et digiteenuste peadirektoraat on teinud jõupingutusi, et töötada välja asjakohane kontrolliraamistik põhiliste IT-teenuste ja tagasimakseprotsesside haldamiseks ning seda rakendada. Hoolimata asjaolust, et praegune IT-valdkonna rahastamise raamistik on toonud kaasa mõningaid positiivseid elemente, on vaja selle ülesehitust veelgi parandada seoses põhiliste IT-teenuste kontseptsiooniga ja praeguse IT rahastamise raamistiku piisavusega selleks, et pakkuda tulevikus kestlikke institutsiooni tasandi IT-teenuseid.

Siseauditi talituse auditis isikuandmete kaitse kohta Pay Masters Office'is jõuti järeldusele, et selle poolt isikuandmeid töötlevate peamiste äriprotsesside jaoks kehtestatud kontrollisüsteem ei ole piisavalt välja töötatud ega tõhusalt rakendatud, et tagada vastavus asjakohasele õiguslikule alusele. Kuigi siseauditi talitus võtab teadmiseks Office'i poolt 2024. aastal (pärast kohapealse auditi lõppu) astutud olulised sammud peamiste puuduste kõrvaldamiseks, tuleb veel teha märkimisväärseid edusamme järgmistes valdkondades: 1) vastutus, rollid ja kohustused; 2) korraldus ühise töötlemise, isikuandmete rahvusvahelise edastamise ja teenustaseme kokkulepete puhul, 3) andmekaitsepõhimõtete järgimine ja 4) IT-kontrollid, et tagada isikuandmete terviklus, konfidentsiaalsus ja kättesaadavus.

4.2. Siseauditi talituse piiratud järeldused

2025. aasta veebruaris esitas siseauditi talitus kõigile komisjoni peadirektoraatidele ja talitustele sisekontrolli olukorda käsitlevad piiratud järeldused ([21]). Neid piiratud järeldusi kasutati asjaomaste peadirektoraatide ja talituste 2024. aasta tegevusaruannete koostamisel. Järeldused tuginevad viie viimase aasta audititööle ja hõlmavad kõiki täitmata soovitusi. Siseauditi talituse järeldus sisekontrolli olukorra kohta piirdub juhtimis- ja kontrollisüsteemidega, mida auditeeriti. See ei hõlma süsteeme, mida siseauditi talitus ei ole viimase viie aasta jooksul auditeerinud.

4.3. Üldine järeldus komisjoni finantsjuhtimise kohta

Siseauditi talitus avaldab vastavalt oma ametijuhendile igal aastal üldjärelduse komisjoni finantsjuhtimise kohta. See põhineb audititööl, mida siseauditi talitus on teinud komisjoni finantsjuhtimise valdkonnas eelneval kolmel aastal (2022–2024). Selles võetakse arvesse ka teavet, mis pärineb muudest allikatest, nimelt Euroopa Kontrollikoja aruandeid. Üldjäreldus esitatakse käesoleva aruandega samal ajal ja see käsitleb sama aastat.

Saadud audititeabe põhjal leidis siseaudiitor, et komisjon võttis 2024. aastal kasutusele juhtimis-, riskijuhtimis- ja sisekontrollimenetlused, mis tervikuna on piisavad, et anda oma finantseesmärkide saavutamisele piisav kindlus, välja arvatud neis finantsjuhtimise valdkondades, mille kohta on volitatud eelarvevahendite käsutajad lisanud oma kinnitavatele avaldustele reservatsioone.

([20]) Tekkepõhise ja eelarvelise raamatupidamise vahend.

([21]) Nõuandeteenistuses „Inspire, Debate, Engage and Accelerate Action“ ei tehtud ajavahemikus 2020–2024 auditeid, sest suuri riske ei tuvastatud, ja seepärast ei esitatud teenistuse kohta ühtki piiratud järeldust.

Ilma 2024. aasta üldist järeldust täiendavalt kvalifitseerimata juhtis siseauditi talitus komisjoni tähelepanu vajadusele reageerida institutsiooni ja ELi eelarve suurtele valdkondadevahelistele riskidele, tuginedes kogemustele, mis on saadud oma rahaliste vahendite haldamisel keerulises olukorras.

See on eelkõige seotud (innovatiivsete) rahastamismehhanismide keerukuse ja kaasnevate probleemidega nende rakendamisel. Komisjon, kes vastutab lõppkokkuvõttes kulutuste seaduslikkuse ja korrektsuse ning usaldusväärse finantsjuhtimise eest, peab seetõttu jätkama meetmete võtmist uute tuvastatud suurte riskide maandamiseks.

Kuna komisjon alustab ELi eelarve põhjalikku ümberkujundamist, mille eesmärk on muuta see lihtsamaks, sihipärasemaks ja mõjukamaks, **tuleb traditsioonilist juhtimis-, kontrolli- ja kindlustandvat raamistikku kohandada**, et see oleks jätkuvalt asjakohane uuenduslike, keerukate rahastamis- ja uute rakendamismudelite, sealhulgas tulemuspõhiste lähenemisviiside puhul.

Tõhususe säilitamiseks peab järgmise mitmeaastase finantsraamistiku kindlustandev ja kontrolliraamistik olema **proportsionaalne** seonduvate riskidega. Kontrollide taset ja põhjalikkust tuleks kohandada tulevas(t)e vahendi(te) rakendamismudeliga, et vältida kontrollide ja auditite dubleerimist ning vähendada halduskoormust.

Kindlustandev ja kontrollistrateegia tuleks **integreerida algusest peale**, töötada välja paralleelselt poliitika kujundamise ja rakendamise kavandamisega, tagades seeläbi programmide tulemusliku ja tõhusa elluviimise ning toetades laiemaid finantsjuhtimise ja juhtimise eesmärke.

Oluline on **säilitada asjakohane kontrollitase** kogu programmitsükli jooksul, eriti kui vahendite hilinenud rakendamine tekitab survet. Selleks et tagada uute kontrolli- ja kindlustandvate strateegiate pidev ja usaldusväärne rakendamine, tuleks kindlaks määrata ja eraldada vajalik personal nii suutlikkuse kui ka oskuste osas alates algusest kuni lõpetamiseni.

5. Konsulteerimine komisjoni finantsrikkumiste uurimise eritoimkonnaga

Finantsmääruse artikli 145 kohane toimkond ei teatanud finantsmääruse artikli 93 kohases arvamuses 2024. aastal ühestki süsteemsest probleemist.